

knjigo na 1216 straneh. Zajet je čas od francoske revolucije in njenih odmevov na Slovenskem pa vse do izida zadnjega snopiča, saj se omenjajo še dogodki ob začetku druge svetovne vojne. Zal to ogromno, poljudno pisano in bogato ilustrirano delo zaradi želje založbe ni bilo dokončano na isti način kot je bilo začetno; avtor je moral svoje pripovedovanje močno skrajšati. Zato je sestavljena celota iz dveh močno neenakomernih delov. Prva tri poglavja so pisana zelo na široko. »Veliki francoski prevrat in slovenske dežele« sega do konca Ilirskih provinc (1789—1813) in ima 192 strani. Še obširnejša je »Doba političnega jerobstva (1813—1848)« s 440 stranmi. V tretjem poglavju »Leto svobode in deset let reakcije (1848—1860)« je zelo podrobno opisana revolucija, tako da Malov opis komaj kaj zaostaja za Apihovim, doba Bachovega absolutizma pa je podana zelo sumarno. Zadnji dve poglavji »Pod vodstvom prvakov (1860—1890)« in »Naš čas (po l. 1890)« sta samo pregled; četrto ima 120, peto pa 136 strani. Tako smo dobili z Malovo Zgodovino slovenskega naroda za čas od francoske revolucije do srede 19. stoletja naš doslej največji tekst in najpodrobnejši opis, slika druge polovice 19. stoletja pa je daleč krajša od Prijateljeve Slovenske kulturnopolitične in slovstvene zgodovine.

Za svojo Zgodovino je Mal pregledal in upošteval zelo veliko arhivskega gradiva, ki je bilo tedaj pri Narodnem muzeju, tako da daje ogromno novih in dotlej neznanih podatkov. Posebno vrednost daje njegovi Zgodovini tudi smisel za probleme vsakdanjega življenja, ki jim je posvetil zelo veliko prostora. Mal je zavracał zgodovinopisje, ki daje samo »več ali manj vestno registriranje vojnih pohodov, obteganj in mirovnių pogodb, diplomatskih spletk, zvičajnosti, letnic vladarjev in parlamentarnih razprav«. Zavzemal se je za široko pojmovano kulturno zgodovino. »Odkrili bi radi vse, kar je kdaj odločevalo in obvladovalo življenje posameznika in celega naroda, spoznati bi hoteli vso notranjost človeka, njegovo nprav, duševnost in čustvenost, njegovo vsakdanje domače, družabno in poklicno življenje, poznali bi ga radi pri delu, igri in zabavi, v boleznih in zdravju, v jedi, pijaci in obleki, zasledovati bi želeli pota in obseg njegove izobrazbe, okusa in udobnosti njegovih stanovališč, opreme, orodja, razsvetljave in prometa, ker je vse to važno merilo v kulturnem razvoju, ki naj, bi nam pojasnil tudi gonilne sile in duhovne tokove, ki so pod površjem dogodkov in naprav, snovali in vtisnili pečat svojemu času, upoštevati je treba dalje tudi gospodarsko in socialno strukturo prebivalstva, nastanek priimkov in krajevnių imen in ne najnazadnje še navade in običaje, ki so vedno tako tesno povezani z vsem življenjem človeka in z njegovo notranjostjo, ker so dragocena uesdlina davne njegove kulture.« Tako je zapisal Mal v uvodu v kulturno-zgodovinski oris Ljubljana in njeni ljudje, knjigo, ki jo je izdal Mestni muzej leta 1957.

Ne glede na različne napake in pomanjkljivosti se je dr. Josip Mal s svojim delom, posebej pa z Zgodovino slovenskega naroda trajno zapisal v razvoj slovenske znanosti in posebej slovenskega zgodovinopisja.

Vasilij Melik

BIBLIOGRAFIJA DR. JOSIPA MALA

Retrospektivni izbor objav dr. Josipa Mala je pripravljen z uporabo obstoječih bibliografskih priročnikov in ob pregledu poglavitne slovenske historiografske periodike. Ker starejših avtorjevih lastnih bibliografij nismo našli, bibliografija ni popolna, še posebej ne glede številnih Malovih objav v nezdgovinarskih publikacijah; dodatno težavo predstavljajo nepodpisani članki in tisti, ki jih je avtor podpisal le s psevdonimom.

Bibliografske enote so urejene po letih izida (ne da bi leta posebej označevali); objave enega leta so urejene po abecednem redu, s tem da samostojnim delom slede knjižne ocene.

K poglavju starejše zgodovine Slovencev I, II. — Čas 1909, str. 375—379 in 1916, str. 83—100, 175.

Spomini na Napoleonovo Ilirijo. — Zora 1909, str. 179—181.

Ocena: Aleksa Ivič, Seoba Srba u Hrvatsku i Slavoniju. Sremski Karlovcı 1904. — Čas 1909, str. 434—435.

K teoriji o slovenskih županih. — Carniola 1910, str. 83—88.

O političnih idejah. — Slovenec 1910, št. 61, 62.

Pomen in organizacija arhivov. — Dom in svet 1910, str. 19—24.

Ocena: Zahnbrecher Franz X., Die Kolonisationstätigkeit des Hochstifts Freising in den Ostalpenländern. Beiträge zur Geschichte, Topographie und Statistik d. Erzbistums München u. Freising 10. N. F. 4,

- 1907, 56—139. — Carniola 1910, str. 159—161.
- Uskoške naselbine in žumbersko vprašanje.** — Slovenec 1911, št. 66.
- Zumberk in Marindol.** — Dom in svet 1911, str. 266—268 in str. 313—315.
- Ocena:** Eduard Traversa, Das Friaulische Parlament bis zur Unterdrückung des Patriarchates von Aquilea durch Venedig (1420). I. Teil. Wien 1911. — Carniola 1911, str. 325—327.
- Privilegiji trga Vače.** — Carniola 1912, str. 116—121.
- Grb in barve dežele kranjske.** — Čas 1913, str. 419—431. — Razširjeno z istim naslovom. Slovenec 1916, št. 112—114.
- Neuere kroatische Historiographie.** — Zeitschrift für osteuropäische Geschichte 1913, str. 218 sl.
- Janez Puhar, izumitelj fotografije na steklo.** — Slovenec 1914, št. 30.
- Razvoj naše pisave.** — Carniola 1914, str. 136—143.
- Tadija Smičiklas.** — Carniola 1914, str. 270. (Nekrolog.)
- Aus schweren Tagen unserer Vergangenheit.** — Laibacher Zeitung 1915, št. 118—124.
- Iz dobe Tomaža Hrena.** — Čas 1915, str. 337—340.
- Na ljubljanskem trgu pred poldrugsto leti.** — Slovenec 1915, št. 154 in 155.
- Nov jezikovni zemljevid naše italijanske meje.** — Čas 1915, str. 325—328.
- Cesar Franc Jožef I. med Slovenci.** — Slovenec 1916, št. 271.
- Kaj so bili župani nekdanj.** — Občinska uprava 1916, str. 4—6, 15—17, 30—31, 42—43.
- Kustos Freyer med slavisti.** — Čas 1916, str. 147, str. 195.
- Radecki in njegov spomenik v Ljubljani.** — Slovenec 1916, št. 150.
- Rodovina grofov Attems.** — Slovenec 1916, št. 96.
- Sloviti slikarji v Ljubljani.** — Dom in svet 1916, str. 174—179.
- Ocena:** Dr. Jos. Gruden, Župani v preteklosti. Ljubljana 1916. — Slovenec 1916, št. 28.
- Ocena:** Iz zgodovine Slovencev. Ludmil Hauptman, Politische Umwälzungen unter den Slowenen vom Ende des sechsten Jahrhunderts bis zur Mitte des neunten. (Mitteilungen des Instituts für österreich. Geschichtsforschung 1915). — Čas 1916, str. 115—116.
- Cerkev na Otoku in izsušitev blejskega jezera.** — Dom in svet 1917, str. 114—118.
- Emona v stiskah.** — Slovenec 1917, št. 136.
- Poklonitev cesarju Karlu VI. v Ljubljani.** — Slovenec 1917, št. 24.
- Za integriteto Kranjske: od Drave do Adrije.** — Slovenec 1917, št. 24.
- Doneski k Vodnikovemu življenjepisu.** — Dom in svet 1918, str. 174—189; 1919, str. 46.
- Nekaj zgodovinskih resnic.** — Slovenec 1919, št. 43, 45, 46.
- Pomanjkanje in lakota v Ljubljani.** — Dom in svet 1919, str. 144—153.
- Zgodovinska pravda.** — Slovenec 1920, št. 172.
- Ocena:** Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. — Čas 1920, str. 229—238. (Prikaz knjige Franca Kosa, IV. del. Ljubljana 1915.)
- Doneski k zgodovini zvonarjev in zvonov na Kranjskem.** — Zbornik za umetnostno zgodovino 1921, str. 56—59.
- Ob stoletnici našega muzeja.** — Slovenec 1921, št. 234—237.
- Epilog k staroslovenski svobodi.** — Čas 1923, str. 305—334.
- Knežji kmet-plemičar.** — Slovenec 1923, št. 180.
- Nova pota slovenske historiografije?** — Čas 1923, str. 185—220.
- Prof. dr. Fr. Kos.** — Čas 1923—1924, str. 169—176. (Nekrolog.)
- Avstrijski arhivi.** — Čas 1924, str. 260—261.
- Umetnostnozgodovinski zapiski.** — Zbornik za umetnostno zgodovino 1924, str. 88—92, 148, 198—202.
- Uskoške seobe i slovenačke pokrajine.** Ljubljana 1924, str. 216. (Srpski etnografski zbornik 30.)
- Zgodovina umetnosti pri Slovencih, Hrvatih in Srbih.** — Ljubljana 1924, str. 139.
- Ocena:** Dr. Janko Polec, Kraljestvo Ilirija. Ljubljana 1925. — Čas 1924—1925, str. 327—329.
- Slavinja, Apostel kranjski in Iskre.** — Čas 1925—1926, str. 247—250.
- Iz zgodovine koroškega slovenskega šolstva,** str. 120—132. — V publikaciji: Rožič, Boj za Koroško. Ljubljana 1925.
- Muzejska kronika.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1926—1927, str. 20—30.

- Ocena: Carinthia I, glasilo zgodovinskega društva za Koroško. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1926—1927, str. 70—71.
- Ocena: Fr. Kovačič, Slovenska Štajerska in Prekmurje. Zgodovinski opis. Ljubljana 1926. — Čas 1926—1927, str. 185—187 in Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1926—1927, str. 60.
- Ocena: Jaksch-Wartenhorst August, Die Edlinge in Karantien und der Herzogsbauer am Fürstenstein bei Karnburg. Sitzungbericht der Akademie der Wissenschaften phil. hist. Kl. 205/5. 1929, str. 57—59. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1926—1927, str. 57—59.
- Kratka navodila za ohranitev in ureditev manjših arhivov.** — Časopis za zgodovino in narodopisje 1928, str. 175—179.
- Uredil: Slovenci v desetletju 1918—1928. — Ljubljana 1928, str. 776.
- Francozi na Slovenskem.** — Slovenec 1929, št. 234. Nekoliko razširjeno u: Jugoslavija u Francuskoj — La Yougoslavie en France, Organ jugoslavenske kolonije u Francuskoj.
- K zgodovini slovenskega višjega šolstva.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1929, str. 60—63.
- Nekatere arheološke najdbe iz prve polovice XIX. stol.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1929, str. 5—11.
- Okrog ilirizma.** — Šišičev zbornik. Zagreb 1929, str. 59—64.
- Prešernovo odvetništvo in še kaj.** — Dom in svet 1929, str. 307—310.
- Ocena: Hauptman Ludmil, Slaven i German na početku svoga državnog života. Hrvatska revija 1929, str. 505—514. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1929, str. 67—68.
- Ocena: Mayer Theod., Zu Fredegars Bericht über die Slaven. Mitteilungen des österreich. Instituts für Geschichtsforschung XI. Erg. Bd. 1929. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1929, str. 66.
- Ocena: Werner Näf, Zur Geschichte der Heiligen Allianz. Berner Untersuchungen zur Allgemeinen Geschichte, H. I, 1928. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1929, str. 68—69.
- Musealwesen in Slovenien.** — Priloga dunajske Neue Freie Presse 5. dec. 1930.
- Pred sodnim stolom predmarčne birokracije.** — Dom in svet 1930, str. 290—304.
- Nekdaj in sedaj.** — Kres 1931, str. 3—6.
- Vodnik po kulturnozgodovinskih zbirkah Narodnega muzeja v Ljubljani.** — Ljubljana 1931, str. 5—20, 118—175, 176—180.
- Iz torbe predmarčne birokracije.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1931, str. 33—38.
- Ocena: Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark 1920—1931. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1931, str. 67—68.
- Iz dobe Bachovih huzarjev.** — Slovenec 1932, št. 87.
- Ljubljana in leto 1848.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1933, str. 109—135.
- Organizacija ljubljanskih arhivov.** — Znanstveni vestnik 1934—1935, str. 3—6.
- Ljubljana in volitve za frankfurtski državni zbor.** — Kronika 1935, str. 18—24.
- Ocena: Dr. Aleksa Ivič, O prvoj srpskoj seobi u Zumberak. (Vjesnik kr. ze. arhiva u Zagrebu za god. 1918 i 1921; tudi v posebnem odtisu). — Dom in svet 1935, str. 352.
- Ocena: Riedler Anton, Die rechtliche Stellung im Slowenen in deutschen Reich des Mittelalters. Carinthia 1934, str. 79—98. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1935, str. 138—140.
- Ocena: Šedivy Jan, Oris zgodovine Jugoslovanov. Celje 1935. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1935, str. 92—95.
- Emigrant iz prve srbske vstaje v Celovcu.** — Jugoslovenski istorijski časopis 1937, str. 282—286.
- Odklonjena podložniška prisega hrvatskih stanov leta 1814.** — Hofillerov zbornik, Vjesnik Hrvatskog arheološkog društva, NS, 1937—1940, str. 513—525.
- Stanoje Stanojević.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1937, str. 140—142. (Nekrolog.)
- Karantanisches Kroatien.** — Wirtschaft und Kultur. Festschrift zum 70. Geburtstag von Alfons Dopsch. Baden bei Wien, Leipzig 1938. Str. 84—91.
- Naše državnopravne starine.** — Vestnik prosvetnih zvez v Ljubljani in Mariboru 1938, str. 81—87.
- Schwabenspiegel in koroško ustoličenje.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1938, str. 109—132.

- Ocena: Karl Gottfried Hugelmann, Die Nationalitätenrechte des alten Österreich. Wien—Leipzig 1934. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1938, str. 166—167.
- Koroško vojvodsko ustoličenje.** — Slovenec 1939, št. 82.
- Naše Muzejsko društvo v teku sto let.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1939, str. 1—24.
- Probleme aus der Frühgeschichte der Slowenen.** — Celje 1939, str. 174.
- ~~**Problemi slovenske zgodovine.** — Slovenec 1939, št. 158 in 159.~~
- Svoboda ali sužnost.** — Čas 1939—1940, str. 84—87.
- Vodnik po ljubljanskem mestnem muzeju.** — Ljubljana 1939, str. 25.
- Zgodovina slovenskega naroda.** — Celje 1928—1939, str. 1213.
- Nekaj o oblastnikih in oblasteh.** — Naša moč 1940, str. 32.
- Slovenske mitološke starine.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1940, str. 1—37.
- Ocena: Dr. Erwin Wienecke, Untersuchungen zur Religion der Westslawen. Forschungen zur Vor- und Frühgeschichte, I. Heft. 1940. Str. XXVIII, 327. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1940, str. 130—131.
- Ocena: Karl Torggler, Zur Auslegung des Schwabenspiegeleinschubes über die Rechte des Herzogs von Kärnten. Zeitschrift der Savignystiftung für Rechtsgeschichte, ger. Abt. LX, 1940, str. 291—300. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1940, str. 129—131.
- Dostavek avtorja.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1941, str. 100—102. (Odgovor na oceno Frana Zwittera Malove knjige Zgodovina slovenskega naroda, zv. 7—16.)
- Dr. Oskar Gratzy pl. Wardenegg.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1941, str. 76—77. (Nekrolog.)
- Rota — staroslovenska prisega.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1941, str. 58—64.
- Ocena: Dr. Jos. Žontar, K zgodovini prevedbe koseščin v kupna zemljišča. Slovenski Pravniki 1940, str. 285—295. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1941, str. 88—90.
- Ocena: Luigi Aldrovandi Marescotti, Guerra diplomatica. Milano 1936.
- Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1941, str. 161—163.
- Ocena: Reiner Puschnig, Zur Geschichte des untersteirischen Klosters Geirach. Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark 1941. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1941, 149—150.
- Ocena: Viktor Živič, Hrvati u Kranjskoj. Zagreb 1939. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo. 1941, str. 90—91.
- Osnove ustoličenja karantanskega kneza.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1942, str. 1—62.
- Ocena: Karl Gottfried Hugelmann, Die Rechtsstellung der Slowenen in Kärnten im deutschen Mittelalter. Abhandlungen zur Rechts- und Wirtschaftsgeschichte: Festschrift Adolf Zycha, str. 233—264. Weimar 1941. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1942, str. 104—106.
- Contributo alla mitologia Slovena.** — Estratto da Studi e Materiali di Storia delle Religioni. Vol. XVIII (1942). Bologna 1943, str. 18.
- Ocena: Dr. Ernest Klebel, Von den Edlingern in Kärnten. Archiv für vaterländische Geschichte und Topographie, 1942. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1943, str. 121—125.
- Dr. Stanko Jug.** — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1944—1945, str. 110—111. (Nekrolog.)
- Ocena: Baltazar Vladimir Senk, Kongres svete alianse v Ljubljani. Ljubljana 1944. — Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo 1944—1945, str. 114—116.
- Ob stoletnici kmetove osvoboditve.** — Koledar Mohorjeve družbe 1948, str. 64—68.
- Kontinuiteta slovenske karantanske kneževine.** — Celje 1949, str. 15.
- Celovec in njegova preteklost.** — Slovenski poročevalec 1950, št. 305.
- Človek in čas.** — Tovariš 1950, št. 1.
- Narod naš dokazuje hrani.** (Ob 536. obletnici zadnjega ustoličenja.) Tovariš 1950, št. 11.
- Razgled po svetu.** — Koledar Mohorjeve družbe 1950, str. 182—197.
- Svetovni nazor starih Slovencev.** — Tovariš 1950, št. 6, 7, 8.
- V Rusiji pred 400 leti.** — Slovenski poročevalec 1950, št. 64, 65.
- Z oglejskim vizitatorjem po Sloveniji (1485—1487).** — Slovenski poročevalec 1950, št. 100, 101, 104, 112.

- Lopata in zgodovina. Ob izkopavanjih na srednjem Koroškem.** — Slovenski poročevalec 1951, št. 7.
- Novi letnik Zgodovinskega časopisa.** — Slovenski poročevalec 1951, št. 197.
- Policija in Prešernov nagrobnik.** — Slovenski poročevalec 1951, št. 32.
- Svetovna kronika.** — Koledar Mohorjeve družbe 1951, str. 89—99.
- Tenje iz stare Ljubljane.** — Slovenski poročevalec 1951, št. 136.
- Turki in evropski jugovzhod** — v knjigi: Sket, Miklova Zala. 7. izd. Celje 1951, str. 109—127.
- Iz zapiskov letopisca.** — Koledar Mohorjeve družbe 1952, str. 35—41.
- Kontinuiteta Slovenske karantanske kneževine.** — Koledar Slovenske Koroške 1952, str. 48—63.
- Nov muzejski oddelk v Ljubljani.** — Slovenski poročevalec 1952, št. 201.
- Pripombe k slovenskemu bajeslovju.** — Slovenski etnograf 1952, str. 251—256.
- Roka pravice — kako težka je bila nekoč.** — Slovenski poročevalec 1952, št. 70.
- Marginalije ob ljubljanskem Mestnem muzeju.** — Kronika 1953, str. 78—79.
- Mestni muzej v Ljubljani v letih 1951—1952.** — Varstvo spomenikov 1951—1952, str. 136—140.
- Od stavb na koleh do nebotičnika.** — Tovariš 1953, št. 27.
- Po širnem svetu.** — Koledar Mohorjeve družbe 1953, str. 207—214.
- Po stezah zgodovinarja.** — Koledar Mohorjeve družbe 1953, str. 71—75.
- Slovenska Karantanija in srednjeveška nemška država.** — Razprave SAZU, razred za zgodovinske in družbene vede II. Ljubljana 1953, str. 103—137.
- Muzeji in zgodovina.** — Kronika 1954, str. 136—137.
- Kulturna zgodovina in muzeji.** — Ljubljanski dnevnik 1955, št. 44.
- Ljubljanske fajanske delavnice.** — Tkalčičev zbornik. Zagreb 1955.
- Univ. prof. dr. Janko Polec.** — Slovenski poročevalec 1956, št. 113. (Nekrolog.)
- Izlet v staro Ljubljano.** — Koledar Prešernove družbe 1957, str. 83—88.
- Stara Ljubljana in njeni ljudje.** Ljubljana 1957, str. 227.
- Na ogledih po Emoni.** — Koledar Prešernove družbe 1958, str. 61—68.
- Ocena: Doktor Hans Auerehammer, Anton Dominik Fernkorn, Veröffentlichung der Österreichischen Galerie in Wien, 1959.** — Kronika 1960, str. 135.
- Ocena: Stjepan Antoljak, Hrvati u Karantaniji. Prilog seobi Hrvata iz Dalmacije u prekosavske krajeve u 7. stoljeću (Godišen zbornik filozof. fak. univ. Skopje, 1956, knj. 9, str. 15—38).** — Kronika 1960, str. 63—64.
- Ocena: Vera Raupach, Probleme der ältern slowenischen Geschichte. Graz 1942.** — Kronika 1960, str. 136.
- Die Eigenart des karantansichen Herzogtums.** — Südostforschungen XX, 1961, str. 33—73.
- Ist das Edlingerproblem Wirklich unlösbar?** — Südostforschungen XXII, 1963, str. 140—178.
- Kako so potovali nekoč.** — Koledar Mohorjeve družbe 1963, str. 101—111.
- Slika koroškega ustoličenja v london-skem rokopisu.** — Kronika 1963, str. 65—72.
- Ocena: Mathilde Uhlirz, Handbuch der Geschichte Österreich-Ungarns. I. Band — 1526.** — Kronika 1965, str. 207—208.
- Beseda o krajevnom imenoslovju.** — Kronika 1966, str. 184—185.

Nataša Stergar